

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

ECB ekspertų makroekonominės prognozės euro zonai

Remdamiesi turima iki 2005 m. vasario 18 d. informacija, ECB ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹.

ECB ekspertų prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų, pasaulinės prekybos už euro zonos ribų ir valstybės finansų politikos. Pirmiausia daroma techninė prielaida, kad prognozės laikotarpiu trumpalaikės rinkos palūkanų normos ir dvišaliai valiutų kursai nesikeis, remiantis dvi savaites iki vasario 8 d. buvusiais lygiais. Techninės prielaidos dėl ilgalaikių palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais iki vasario 8 d.², o valstybės fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentai arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos.

Kadangi su kiekvieno kintamojo prognozėmis yra susijęs neapibrėžtumas, kiekvieno iš jų pateikiamos tikėtinos ribos. Jos pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų rengtų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės negu šių skirtumų vidutinė absoliuti vertė.

Tarptautinė aplinka

Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu pasaulio ekonomika ir toliau sparčiai augs, nors ir šiek tiek lėčiau negu 2004 m. JAV realusis BVP taip pat turėtų sparčiai augti, tačiau taip pat šiek tiek lėčiau negu 2004 m. Azijos šalyse, išskyrus Japoniją, BVP augimo tempas ir toliau turėtų būti gerokai didesnis negu pasaulio vidurkis, nors taip pat mažesnis negu praėjusiais metais. Numatoma, kad kitose didžiosiose šalyse augimas išliks dinamiškas. Be to, tikimasi, kad 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojusių šalių ekonomika sparčiai augs ir toliau. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu pasaulio ekonominės plėtros kontekste pasaulinė infliacija šiek tiek padidės.

Vertinama, kad vidutinis metinis pasaulio realiojo BVP augimas už euro zonos ribų 2005 m. bus 4,7%, o 2006 m. – 4,6%. Numatoma, kad augimas euro zonos išorės eksporto rinkose 2005 m. bus apytikriai 8,0%, o 2006 m. – 7,4%.

¹ ECB ekspertų makroekonominės prognozės papildo Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės, kurias du kartus per metus kartu rengia ECB ir nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Rengimo metodai atitinka Eurosistemos ekspertų makroekonominių prognozių rengimo metodus, aprašytus „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn.

² Daroma prielaida, kad trumpalaikės palūkanų normos, tiksliau – 3 mėn. EURIBOR, prognozės laikotarpiu nesikeis ir sudarys 2,14%. Remiantis technine pastovaus valiutos kurso prielaida taip pat laikoma, kad prognozės laikotarpiu euro ir JAV dolerio keitimo kursas nesikeis ir bus 1,30, o euro efektyvusis keitimo kursas bus 1,8% didesnis negu 2004 m. vidurkis. Su euro zonos 10 m. nominaliųjų vyriausybės obligacijų pelningumu susiję rinkos lūkesčiai yra tokie, kad tikėtinas pajamingumo augimas nuo vidutiniškai 3,7% (2005 m.) iki beveik 4,0% (2006 m.). Daroma prielaida, kad ne energetikos produktų kainos JAV doleriais 2005 m. vidutiniškai pakils 3,3%, o 2006 m. – 1,5%. Sprendžiant pagal ateities sandorių rinką, laikoma, kad vidutinės metinės naftos kainos pamažu nukris nuo 44,7 JAV dolerio už barelį (2005 m.) iki 42,2 JAV dolerio už barelį (2006 m.).

Numatomas realiojo BVP augimas

Remiantis išankstiniu Eurostat įverčiu, 2004 m. ketvirtąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, euro zonos realiojo BVP augimas patvirtina, kad antrąją metų pusę ekonominis aktyvumas sulėtėjo³. Tačiau yra aplinkybių, dėl kurių galima teigti, kad šis lėtėjimas bus laikinas. Atsižvelgiant į tai, numatoma, kad 2005 m. metinis realusis BVP vidutiniškai didės 1,2–2,0%, 2006 m. – 1,6–2,6%. Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu eksporto didėjimas, palaikomas nemažėjančios užsienio paklausa, ir toliau skatins ūkio aktyvumą. Vidaus paklausa ir užimtumas turėtų palengva didėti. Tikimasi, kad dėl gerėjančios padėties darbo rinkoje ir euro zonos šalyse vykdomų struktūrinių darbo rinkos reformų didės darbo pasiūla. Numatoma, kad šiais metais nedarbo lygis turėtų pradėti mažėti.

Nagrinėjant BVP vidaus išlaidų sudedamųjų dalių dinamiką, numatoma, kad privatus vartojimas didės panašiai kaip ir realiosios disponuojamosios pajamos. Realiųjų disponuojamųjų pajamų augimą paspartins didesnis užimtumo augimas, sumažėjusi infliacija ir kitų pajamų sudedamųjų dalių, pavyzdžiui, paskirstyto pelno, teigiama įtaka. Vis dėlto vertinama, kad taupymo lygis ir toliau bus didelis dėl abejonių dėl viešųjų finansų, visuomenės sveikatos priežiūros ir pensijų sistemos perspektyvų ilgesniu laikotarpiu ir kitų veiksnių. Numatoma, kad bendros investicijos didės iš esmės dėl verslo investicijų, kurias turėtų paskatinti palankios skolinimosi sąlygos ir didesnės įmonių pajamos. Numatoma, kad privačios gyventojų investicijos apžvelgiamu laikotarpiu turėtų šiek tiek padidėti. Kadangi vidaus paklausa skatins importo didėjimą, nesitikima, kad prognozės laikotarpiu grynoji užsienio prekyba labai paveiks BVP augimą.

Numatoma kainų ir sąnaudų raida

Numatoma, kad 2005 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 1,6–2,2%, o 2006 m. – 1,0–2,2%. Šios prognozės pagrįstos prielaida, kad bus mažesnės naftos kainos ir tuo, kad 2005 m. ir 2006 m., palyginti su 2004 m., netiesioginiai mokesčiai ir administruojamos kainos darys mažesnę įtaką.

Manoma, kad nominalusis atlygis vienam darbuotojui prognozės laikotarpiu didės nedaug. Šiose makroekonominėse prognozėse ne tik atsižvelgiama į dabartinį darbo užmokesčio nustatymą ir numatomą nedidelį darbo rinkos sąlygų pagerėjimą, bet jos taip pat yra pagrįstos prielaida, kad didesnių naftos kainų antrinis poveikis nominaliajam atlygiui ir toliau išliks ribotas. Numatoma realiojo BVP ir užimtumo raida leidžia manyti, kad darbo našumas lėtai kils. Dėl tokio darbo užmokesčio ir našumo kitimo numatoma, kad 2005 m. ir 2006 m. vienetinės darbo sąnaudos didės nedaug.

A lentelė. Makroekonominės prognozės euro zonai

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)¹

	2004	2005	2006
SVKI	2,1	1,6 – 2,2	1,0 – 2,2
Realusis BVP	1,8	1,2 – 2,0	1,6 – 2,6
Privatus vartojimas	1,1	1,2 – 1,8	1,2 – 2,6
Valdžios sektoriaus vartojimas	1,5	0,7 – 1,7	0,6 – 1,6

³ 2004 m. ketvirtąjį ketvirtį augimui didelę įtaką padarė statistinė korekcija dėl neįprastai didelio darbo dienų skaičiaus tą ketvirtį.

Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	1,7	1,6 – 4,2	2,1 – 5,3
Eksportas (prekės ir paslaugos)	6,1	4,0 – 7,0	4,9 – 8,1
Importas (prekės ir paslaugos)	6,5	4,7 – 8,1	4,9 – 8,3

¹ Kiekvieno kintamojo ir laikotarpio ribos pagrįstos vidutiniu absoliučiu skirtumu tarp faktinių rezultatų ir euro zonos centrinių bankų praeityje atliktų prognozių. Numatoma realiojo BVP raida pagrįsta duomenimis, pakoreguotais pagal darbo dienas.

Palyginimas su 2004 m. gruodžio mėn. prognozėmis

Palyginti su 2004 m. gruodžio mėn. ECB mėnesiniame biuletenyje paskelbtomis Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, 2005 m. ir 2006 m. numatytos šiek tiek žemesnės euro zonos realiojo BVP augimo ribos. Techninės prielaidos keitėsi nedaug ir jų poveikis yra nedidelis. 2005 m. numatytas mažesnis augimas rodo blogesnių negu tikėtasi 2004 m. ketvirtojo ketvirčio rezultatų įtaką.

2005 m. numatyto vidutinio metinio bendro SVKI augimo riba neviršija 2004 m. gruodžio mėn. makroekonominėse prognozėse numatytų ribų. 2006 m. numatytos SVKI ribos nesikeičia.

B lentelė. Makroekonominių prognozių euro zonai palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2004	2005	2006
SVKI – 2005 m. kovo mėn.	2,1	1,6 – 2,2	1,0 – 2,2
SVKI – 2004 m. gruodžio mėn.	2,1 – 2,3	1,5 – 2,5	1,0 – 2,2
Realusis BVP – 2005 m. kovo mėn.	1,8	1,2 – 2,0	1,6 – 2,6
Realusis BVP – 2004 m. gruodžio mėn.	1,6 – 2,0	1,4 – 2,4	1,7 – 2,7